

Gondwana University, Gadchiroli

Direction No 39 of 2023

(For University constituent Model Degree College Only)

Admission of Students and conduct of Examination leading to the Award of the Multidisciplinary Three Year Degree of Bachelor of Arts (B.A.) (Credit Based Semester Pattern) in the Faculty of Humanities, Direction, 2023

Whereas, The Maharashtra Public Universities Act, 2016 (Maharashtra State Act No. VI of 2017) (hereinafter "the Act") **governs** the Gondwana University, Gadchiroli (hereinafter "The University");

AND

Whereas, the National Education Policy (NEP-2020) focusing on skill development of students pursuing higher education and as per Maharashtra State Government Resolution of Higher and Technical Education Department No. NEP-2020/PR.KR.09/UE-3/SHIKANA, dated 20 April 2023, and also improvement in gross enrolment ratio of the students in higher education is required to be implemented by the Gondwana University by redesigning its existing academic programmes and also devising new modalities for admission of students and for implementation of those academic programmes;

AND

Whereas, the Board of Deans of the University in its meeting held on 1.03.2023 vide item no.1 constituted an Adhoc Committee (BoS), under the faculty of humanities, for framing syllabus of the Multi-disciplinary Bachelor of Arts (B.A.) (Three Year Duration) (Credit Based Semester Pattern) programme to be offered by the Model Degree College, a constituent college of the University and the said Adhoc committee in its meeting held on 8* and 15' March 2023 has framed the structure of the multidisciplinary the said Bachelor of Arts (B.A.) programme consisting of three years (six semesters) (Credit Based Semester Pattern) and the said programme has been approved by the Vice-Chancellor of the university under section 12(7) of the act, acting on behalf of the faculty of humanities, the academic council and the management council of the university on 23/03/2023.

AND

Whereas, as per provision of section 73 (1) of the act, an ordinance is required to frame laying down the condition under which students can be admitted to courses of study for award of a degree but since, making of an ordinance is a time consuming process and there is an urgency for introduction of the new multidisciplinary Bachelor of Arts (B.A.) (Three Year Duration) (Credit Based Semester Pattern) degree programme from the academic session 2023-2024;

AND

Whereas, as the earlier Direction No. 7 of 2023 has lapsed due to time frame and needs to be rejuvenated;

Now, therefore, I, Dr. Prashant Shridhar Bokare, Vice-Chancellor of the University, in exercise of **my powers** under section 12(8) of the Act, do hereby issue the following Directions.

- I. This Direction shall be called "Admission of Students and conduct of Examination leading to the Award of the Multidisciplinary Three Year Degree of Bachelor of Arts (B.A.) (Credit Based Semester Pattern) in the Faculty of Humanities, Direction, 2023".
2. This Direction shall come into force from the date of its issuance;
3. The objective of this three year multidisciplinary under graduate Bachelor of Arts
  - To enhance Gross Enrollment Ratio (GER) of the area under the jurisdiction of the **University** i.e. districts of Gadchiroli and Chandrapur in Maharashtra State.
  - To enhance the Human Development Index (HDI) in the area within the jurisdiction of the University.
  - To enhance work efficiency of the targeted people over a long period.
  - To attain self-dependency for the people residing in the rural areas.
  - To improve employment potentials in village areas.
4. Definitions: - In this Direction, unless the context requires otherwise, the words and phrases shall have the meaning given hereunder.
  - a) "Application Form" means a form prescribed by the University for seeking admission to the programme under this direction.
  - b) "Competent Authority" means the Authority appointed by the Vice-Chancellor, for any specific purpose of the programme under discussion.
  - c) "Course" means a subject or a paper offered in any semester under the programme.
  - d) "Program" means the Bachelor of Arts (B.A.) (Three Year Duration) (Semester Pattern) (C.B.C.S.).
  - e) "Credit" refers to the weightage given to a course in terms of the number of instructional hours per week assigned to it. In this direction, one credit means one hour of teaching work or two hours of practical work
Explanation: The credits determine the volume of course contents and delivery of Course by way of lectures, tutorials, practical (Social Work Practicum), assignments etc. Term Credit has a connotation of achievement or earning through learning effort.
  - f) "Credit System" means the system in which weightage of credits is spread over different semesters, during the period of study.
  - g) "HSSC" means the Higher Secondary School Certificate (Standard XII) examination conducted by Maharashtra State Board of Secondary and Higher Secondary Education or its equivalent certificate awarded by any other recognized Board.
  - h) 'Grade letter' is an index to indicate the performance of a student in particular course. It is the depiction of actual marks secured by a student by a letter. For this programme, the Grade letters are as given in Table 2.
  - i) 'Grade Point' is the weightage allotted to each grade letter depending on the range of marks awarded in a course.

- j) 'Credit Points' refer to the product of number of credits multiplied by the Grade Point for a given course.
  - k) 'Semester Grade Point Average (SGPA)' is the weighted average of all grade points awarded in all courses offered in a particular semester.
  - l) 'Cumulative Grade Point Average (CGPA)' refers to the Cumulative Grade Point Average weighted across all semesters of the programme.
5. In order to conduct the admission process for admitting students to three year under- graduate degree program in the faculty of humanities titled, 'Multidisciplinary Three Year Degree of Bachelor of Arts (B.A.) (Credit Based Semester Pattern) in the Faculty of Humanities", of the University, the Vice Chancellor shall appoint the "Competent Authority". Such competent authority shall enroll the eligible students dynamically viz the given students or batch of students (maximum 20) from their seat of habitat (village) identified after Gram Sabha Survey.
  6. The given three-year degree program shall be conducted at the surveyed village at such places as agreed mutually between Gondwana University, Gadchiroli and the local civic body viz Gram Panchayat and near by college by way of Memorandum of Understanding.
  7. Subject to the compliance with the provisions of this Direction and other Ordinances/ Directions in force from time to time, an applicant for admission to this program shall have passed 12th class examination (H.S.S.C.) in any stream/subjects or equivalent examination.
  8. The medium of instruction and examinations shall be Marathi / Hindi / English and as per the requirement of the courses.
  9. The tuition fees for the course/examination and the practical and other fees, as prescribed by the University from time to time shall be applicable for the said examination.
  10. The Program under this direction shall consist of Three academic years comprising six semesters and shall have assessment/evaluations as per the scheme of examination for each semester.
  11. There will be a combination of Core Major Courses, Minor courses, Multi-disciplinary, Vocational & Skills, Value added & Ability Enhancement Courses (AEC) and internship/Project/Co-Curricular activities. The Credits assigned to each paper shall be as prescribed in Annexure — I & III attached with this Direction.
  12. The Scope of the subjects/courses to be offered or chosen from the given basket shall be as per Annexure-11 and course wise syllabus of the Program for First Semester shall be as given in Annexure-N.
  13. The assessment and evaluation shall be based on concept of Continuous and Comprehensive Evaluation (CCE). This includes classroom engagements, tests, assignments, field visits and group discussions, demonstrative performances, community surveys etc.
  14. The admitted students shall be promoted in every course and in turn the semester subject to fulfillment of requirements of earning credits of the corresponding courses in a given semester and for the complete semester is attained by the given examinee.

Such students shall have to complete the given degree programme within the stipulated maximum period of seven years.

15. Awarding UG certificate, UG Diploma and Degrees under Multiple Entry Multiple Exit (MEME) Option;

UG Certificate - Students who opt to exit after completion of the first year and have secured 40 credits will be awarded a UG Certificate. These students are allowed to re-enter the degree programme within 3 years and complete the degree programme within the stipulated maximum period of seven years.

UG Diploma- Students who opt to exit after completion of the second year and have secured 80 credits will be awarded a UG Diploma. These students are allowed to re-enter the degree program within 3 years and complete the degree program within the stipulated maximum period of seven years.

3-Year UG Degree - Students who wish to undergo a 3-year UG program will be awarded UG Degree in the Major Discipline after successful completion of 3 years of the study, securing 120 credits and satisfying the minimum credit requirements as given in Annexure-1 and III.

16. Unsuccessful students shall have judicious chances, as mentioned in para 13 above, to attain and fulfil the requirements in respect of credit earning as part of the qualifying criterion. Such students shall be eligible for reassessment as per the rules and regulations framed for this particular program of study.

17. The computation of Semester Grade Point Average (SGPA) and Cumulative Grade point Average (CGPA) of an examinee shall be as given below:

a. The marks will be given as per prescribed modes of assessment which includes various components of CCE, shall be converted into Letter Grades and Grade Points as per 10-Point Scale adapted by the University from time to time.

b. Calculation of SGPA and CGPA

The semester Grade Point Average (SGPA) shall be calculated for every Semester of the program and shall be evaluated as mentioned below:

$$SGPA (S_i) = (C_i \times G_i) / C_i]$$

Where c_i is the number of credits of the ith course and G_i is the grade point scored by the student in the ith course.

The Cumulative Grade Point Average (CGPA) shall be calculated for the Program and shall be evaluated as mentioned below:

$$CGPA = \sum_{i=1}^n (C_i \times G_i) / \sum_{i=1}^n C_i$$

Where C_i is the number of credits of the ith course and G_i is the grade point scored by the student in the ith course.

The percentage of marks scored based on obtained CGPA can be evaluated using below given formula.

$$\text{Percentage} = (CGPA - 0.75) * 10$$

18. Division of Passing

The students who pass in all the minimum prescribed Courses of this Program shall be eligible for the award of the Degree of Bachelor of Arts (B.A.) of this University. The CGPA calculation for the award of Degree shall be based on the student's performance in all six Semester examinations, taken together.

The Division of Passing shall be based on CGPA secured by an Examinee as shown in the Table below:

Table 3: Interpretation of CGPA into Division of Passing

RANGE OF CGPA	DIVISION OF PASSING
$\text{CGPA} \geq 8.25$	First with Distinction
$6.75 \leq \text{CGPA} < 8.25$	First Division
$6.00 \leq \text{CGPA} < 6.75$	Second Division
$5 \leq \text{GPA} < 6.00$	Third Division

19. The names of the successful examinees passing the examination as a whole in the minimum prescribed period and obtaining prescribed number of places securing the grades as per adopted credit-grade system shall be arranged in order of merit as provided in ordinance relating to examinations in General.
20. The candidate may take all the examinations simultaneously but his result of final semester shall not be declared unless he is declared successful at lower semester
21. Provisions with respect to grace marks for passing in a particular Course/ head of passing and improvement of Division (Higher Class) and getting Distinction in any course shall be as per relevant Direction/ordinance of the University.
22. Successful examinees at the Certificate Program/Diploma/Bachelor's Degree/Honors Degree examinations shall be entitled to receive a Certificate signed by the Director, Board of Examination & Evaluation at the end of each of the even semester respectively under the Faculty of Humanities of this university on payment of prescribed fees, receive a degree in the prescribed format, signed by the Vice-Chancellor.
23. In the event of any query regarding interpretation/application of any provision of this Direction, the Director Board of Examination and Evaluation shall refer the matter for the decision of the Dean of the concerned faculty or alternatively to the Board of Deans if found necessary.

24. For any other matter pertaining to the program/courses mentioned in this Direction and its implications, which is beyond the purview of this Direction, shall be referred to the Vice-Chancellor and the decision of the Vice-Chancellor shall be final and binding on all the concerned

(Dr. Prashant S. Bokare)

Vice-Chancellor

Date: 08 / 12 / 2023

Place: Gadchiroli

Gondwana University, Gadchiroli

Type of courses/(No. of courses * No of Credits)	First year (Certificate)		Second Year (Diploma)		Third Year (Degree)		Σ CV (Credit Value)
	First Semester	Second Semester	Third Semester	Fourth Semester	Fifth Semester	Sixth Semester	
Major (DSC/SSC/FSC, DSE/SSE/FSE)	8(2x4)	8(2x4)	8(2x4)	8(2x4)	8(2x4)	4(1x4)	54
Minor	---	---	4(1x4)	4(1x4)	4(1x4)	4(1x4)	16
Multi Disciplinary	4(1x4)	4(1x4)	4(1x4)	---	---	---	12
Vocational and Skill	4(1x4)	4(1x4)	2(1x2)	---	4(1x4)	4(1x4)	18
Value Added And AEC	4(1x4)	2(1x2)	2(1x2)	4(1x4)	---	4(1x4)	16
Internship/ Project/ Co-curricular activity	---	2 (Intern)	---	4(2x2)	4 (Intern)	4(P)	14
Total Credits of the FYUGP	20	20	20	20	20	20	120
Σ CH (Credit Hours)	420	360 + Internship	360	360 + Internship	300 + Internship	480	---

Gondwana University, Gadchiroli

Type of courses/(No. of courses * No of Credits)	First year (Certificate)		Second Year (Diploma)		Third Year (Degree)		Σ CV (Credit Value)
	First Semester	Second Semester	Third Semester	Fourth Semester	Fifth Semester	Sixth Semester	
Major (DSC/SSC/FSC, DSE/SSE/FSE)	8(2x4)	8(2x4)	8(2x4)	8(2x4)	8(2x4)	4(1x4)	54
Minor	---	---	4(1x4)	4(1x4)	4(1x4)	4(1x4)	16
Multi Disciplinary	4(1x4)	4(1x4)	4(1x4)	---	---	---	12
Vocational and Skill	4(1x4)	4(1x4)	2(1x2)	---	4(1x4)	4(1x4)	18
Value Added And AEC	4(1x4)	2(1x2)	2(1x2)	4(1x4)	---	4(1x4)	16
Internship/ Project/ Co-curricular activity	---	2 (Intern)	---	4(2x2)	4 (Intern)	4(P)	14
Total Credits of the FYUGP	20	20	20	20	20	20	120
Σ CH (Credit Hours)	420	360 + Internship	360	360 + Internship	300 + Internship	480	---

विद्यापीठ आपल्या गावात

प्रथम सत्र अभ्यासक्रम (First Semester Syllabus)

प्रथम सत्रामधील पाठ्यक्रमामध्ये एकूण २० श्रेयांकाची विभागणी खालील प्रमाणे असणार.

- (A) Major मधील History ०३ श्रेयांक प्रकल्प (Project) व ०१ श्रेयांक प्रात्यक्षिक (Practical).
- (B) Forest Management / Rural Development ०२ श्रेयांक प्रकल्प (Project) व ०२ श्रेयांक प्रात्यक्षिक (Practical) अशा प्रमाणे प्रत्येकी ०४ श्रेयांक मिळून एकूण ०२ पेपरकरीता ०८ श्रेयांक असतील. उर्वरित पेपरकरीता प्रत्येकी ०४ श्रेयांक निर्धारित करण्यात आलेले आहे.
- (C) Multidisciplinary मधील MFP Processing ०१ श्रेयांक प्रकल्प (Project) व ०३ श्रेयांक प्रात्यक्षिक (Practical)
- (D) Vocational And Skills मधील Bamboo Craft करिता ०१ श्रेयांक प्रकल्प (Project) व ०३ श्रेयांक प्रात्यक्षिक (Practical)
- (E) Value Added And AEC मधील Wild Vegetable's करिता ०१ श्रेयांक प्रकल्प (Project) व ०३ श्रेयांक प्रात्यक्षिक (Practical)

(A) Major

a) History

या विषया अंतर्गत प्रस्तावित करण्यात आलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये गडचिरोली व चंद्रपुर जिल्ह्याचा इतिहास असून त्यामध्ये खालील ४ घटकांचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

गडचिरोली — चंद्रपुर जिल्ह्याचा राजकीय इतिहास

घटक	प्रकरण	एकूण श्रेयांक	प्रकल्प/प्रात्यक्षिक	एकण तास	एकूण गुण	आवश्यक गुण
१	ऐतिहासिक पार्श्वभूमी	४	प्रकल्प (Project) (विविध माध्यमातून शैक्षणिक उद्दीष्टांचे पूर्तता करणे करिता पथनाटय, गितगायन, नाटय, रिपोर्ट, चित्रप्रदर्शन, इत्यादी.)	१२०	१००	५०
२	भौगोली स्थिती		प्रकल्प (Project) (विविध माध्यमातून शैक्षणिक उद्दीष्टांचे पूर्तता करणे करिता पथनाटय, गितगायन, नाटय, रिपोर्ट, चित्रप्रदर्शन, इत्यादी.)			
३	राजकीय इतिहास		प्रकल्प (Project) (विविध माध्यमातून शैक्षणिक उद्दीष्टांचे पूर्तता करणे करिता पथनाटय, गितगायन, नाटय, रिपोर्ट, चित्रप्रदर्शन, इत्यादी.)			
४	गडचिरोली व चंद्रपुर जिल्ह्याच्या ऐतिहासिक स्थळांची क्षेत्रभेट		प्रात्यक्षिक			

या विषयामध्ये ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, भौगोली स्थिती, राजकीय इतिहास व गडचिरोली/चंद्रपुर जिल्ह्याच्या ऐतिहासिक स्थळांची क्षेत्रभेट अश्या ०४ घटकांचा समावेश असणार.

b) Forest Management

या विषया अंतर्गत प्रस्तावित असलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये गोंडवाना विद्यापीठा अंतर्गत सुरू असलेले विज्ञान व तंत्रज्ञान संसोधन केंद्र अंतर्गत शिकविण्यात येणारे ग्रामसभा प्रशिक्षण केंद्र येथील वनव्यवस्थापनचे व ग्रामीण विकास पाठ्यक्रम आधारित अभ्यासक्रम असून त्यामध्ये खालील ३ घटकांचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

सरक्षण, संवर्धन व व्यवस्थापन

घटक	प्रकरण	एकुण श्रेयांक	प्रकल्प/प्रात्यक्षिक	एकण तास	एकुण गुण	आवश्यक गुण
१	गावाची माहिती	०४	प्रकल्प (Project) (विविध माध्यमातुन शैक्षणिक उद्दीष्ट्यंचे पूर्तता करणेकरीता पथनाटय, गितगायन, नाटय, रिपोर्ट, चित्रप्रदर्शन, इत्यादी.)	१२०	१००	५०
२	वन कार्य योजनेची माहिती		प्रकल्प (Project) (विविध माध्यमातुन शैक्षणिक उद्दीष्ट्यंचे पूर्तता करणेकरीता पथनाटय, गितगायन, नाटय, रिपोर्ट, चित्रप्रदर्शन, इत्यादी.)			
३	गावाचा व्यवस्थापन आराखडा तयार करणे		प्रात्यक्षिक			

किंवा

c) Rural Development

या विषया अंतर्गत प्रस्तावित असलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये ग्रामिण विकासाचे पाठ्यक्रम आधारित अभ्यासक्रम असून त्यामध्ये खालील २ घटकांचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

घटक	प्रकरण	एकुण श्रेयांक	प्रकल्प/प्रात्यक्षिक	एकण तास	एकुण गुण	आवश्यक गुण
१	ग्रामिण विकास	०४	प्रकल्प (Project) (विविध माध्यमातुन शैक्षणिक उद्दीष्ट्यंचे पूर्तता करणेकरीता पथनाटय, गितगायन, नाटय, रिपोर्ट, चित्रप्रदर्शन, इत्यादी.)	१२०	१००	५०
२	गावाचा व्यवस्थापन आराखडा तयार करणे		प्रात्यक्षिक			

(C) Multidisciplinary

a) MFP Processing

या विषया अंतर्गत प्रस्तावित असलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये गोंडवाना विद्यापीठा अंतर्गत सुरू असलेले विज्ञान व तंत्रज्ञान संसोधन केंद्र अंतर्गत शिकविण्यात येणारे ग्रामसभा प्रशिक्षण केंद्र येथील वनव्यवस्थापनचे पाठ्यक्रम आधारीत अभ्यासक्रम असून त्यामध्ये खालील २ घटकांचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

घटक	प्रकरण	एकुण श्रेयांक	प्रकल्प / प्रात्यक्षिक	एकण तास	एकुण गुण	आवश्यक गुण
१	वनउपज ओळख संकलन व प्रक्रिया	४	प्रकल्प (Project) (विविध माध्यमातून शैक्षणिक उद्दीष्टांचे पूर्तता करणेकरीता पथनाटय, गितगायन, नाटय, रिपोर्ट, चित्रप्रदर्शन, इत्यादी.)	१२०	१००	५०
२	वनउपज ओळख संकलन व प्रक्रियाचे प्रात्यक्षिक		प्रात्यक्षिक			

(D) Vocational And Skills

a) Bamboo Craft

या विषयाअंतर्गत प्रस्तावित असलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये गोंडवाना विद्यापीठ मध्ये सुरू असलेले विज्ञान व तंत्रज्ञान संसाधन केंद्रअंतर्गत शिकविण्यात येणारे ग्रामसभा प्रशिक्षण केंद्र येथील वनव्यवस्थापनचे पाठ्यक्रम आधारीत अभ्यासक्रम असून त्यामध्ये खालील २ घटकांचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

घटक	प्रकरण	एकुण श्रेयांक	प्रकल्प / प्रात्यक्षिक	एकण तास	एकुण गुण	आवश्यक गुण
१	गडचिरोली व चंद्रपुर जिल्हयातील बांबुच्या प्रजाती, महत्व व उपयोग	४	प्रकल्प (Project) (विविध माध्यमातून शैक्षणिक उद्दीष्टांचे पूर्तता करणेकरीता पथनाटय, गितगायन, नाटय, रिपोर्ट, चित्रप्रदर्शन, इत्यादी.)	१२०	१००	५०
२	स्थानिक उपयोगाच्या वस्तु बनविणे		प्रात्यक्षिक			

(D) Value Added and AEC

a) Wild Vegetables

या विषयाअंतर्गत प्रस्तावित असलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये रानभाजी व्यवस्थापन संबंधित कुडयाचे फूल, मुंगण्याच्या शेंग्या, मशरूम, शेरडारे, वास्ते, तरोटा, केवकांदा, कोलारी, कोया, मटारु या घटकांच्या अंतर्भात करण्यात आला. त्यामध्ये खालील प्रमाणे २ घटक असतील.

घटक	प्रकरण	श्रेयांक	प्रकल्प/प्रात्यक्षिक	तास	एकुण गुण	आवश्यक गुण
१	रानभाज्यांची ओळख, उत्पादन व संकलन वेळापत्रक, महत्व व पौष्टिक मुल्य उपयोग	४	प्रकल्प (Project) (विविध माध्यमातून शैक्षणिक उद्दीष्टांचे पूर्तता करणेकरीता पथनाटय, गितगायन, नाटय, रिपोर्ट, चित्रप्रदर्शन, इत्यादी.)	१२०	१००	५०
२	रानभाज्यांची पाककृती शिकविणे		प्रात्यक्षिक			

वरीलप्रमाणे प्रथम सत्राचा सदर अभ्यासक्रम हा ९० दिवस, एकुण ६०० तास याप्रमाणे एका दिवशी ०६ तासाचा वर्ग असणार आहे. रोज सायंकाळी ४:३० ते १०:३० वाजेपर्यंत रोज ०६ तास शिकविण्यात यावे. परंतु गरजेनुसार शिकविण्याच्या तासांमध्ये लवचिकता ठेवण्याचा प्रयत्न केला जाईल. तीन वर्षीय बहुविद्याशाखीय बीए पदवी अभ्यासक्रम विद्यापीठ आपल्या गावात हा अभ्यासक्रम खालीलप्रमाणे राहिल.

अ. क्र.	विषय	एकुण श्रेयांक	एकुण तास	गुण	
				एकुण गुण	आवश्यक गुण
१	History	४	१२०	१००	५०
२	Forest Management / Rural Development	४	१२०	१००	५०
३	Multidisciplinary-MFP Processing	४	१२०	१००	५०
४	Bamboo Craft	४	१२०	१००	५०
५	Wild Vegetables	४	१२०	१००	५०
	एकूण	२०	६००	५००	२५०

विद्यापीठ आपल्या गावात

द्वितीय सत्र अभ्यासक्रम (Second Semester Syllabus)

द्वितीय सत्रामधील पाठ्यक्रमामध्ये एकूण २० श्रेयांकाची विभागणी खालील प्रमाणे असणार.

(A) Major मधील History ०३ श्रेयांक प्रकल्प (Project) व ०१ श्रेयांक प्रात्यक्षिक (Practical).

(B) Forest Management / Rural Development ०२ श्रेयांक प्रकल्प (Project) व ०२ श्रेयांक प्रात्यक्षिक (Practical) अशा प्रमाणे प्रत्येकी ०४ श्रेयांक मिळून एकूण ०२ पेपरकरीता ०८ श्रेयांक असतील. उर्वरित पेपरकरीता प्रत्येकी ०४ श्रेयांक निर्धारित करण्यात आलेले आहे.

(C) Multidisciplinary मधील MFP Processing ०१ श्रेयांक प्रकल्प (Project) व ०३ श्रेयांक प्रात्यक्षिक (Practical)

(D) Vocational And Skills मधील Bamboo Craft करीता ०१ श्रेयांक प्रकल्प (Project) व ०३ श्रेयांक प्रात्यक्षिक (Practical)

(E) Value Added And AEC मधील Languages- English & Marathi करीता ०४ श्रेयांक प्रकल्प (Project)

(A) Major

a) History

या विषया अंतर्गत प्रस्तावित करण्यात आलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये गडचिरोली व चंद्रपुर जिल्ह्याचा इतिहास असून त्यामध्ये खालील ४ घटकांचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

गडचिरोली — चंद्रपुर जिल्ह्याचा सामाजिक सांस्कृतीत इतिहास

घटक	प्रकरण	एकुण श्रेयांक	प्रकल्प/प्रात्यक्षिक	एकुण तास	एकुण गुण	आवश्यक गुण
१	समाज	४	प्रकल्प (Project) (विविध माध्यमातून शैक्षणिक उद्दीष्टांचे पूर्तता करणेकरीता पथनाटय, गितगायन, नाटय, रिपोर्ट, चित्रप्रदर्शन, इत्यादी.)	१२०	१००	५०
२	सामाजिक स्थिती		प्रकल्प (Project) (विविध माध्यमातून शैक्षणिक उद्दीष्टांचे पूर्तता करणेकरीता पथनाटय, गितगायन, नाटय, रिपोर्ट, चित्रप्रदर्शन, इत्यादी.)			
३	सांस्कृतीक इतिहास		प्रकल्प (Project) (विविध माध्यमातून शैक्षणिक उद्दीष्टांचे पूर्तता करणेकरीता पथनाटय, गितगायन, नाटय, रिपोर्ट, चित्रप्रदर्शन, इत्यादी.)			
४	गडचिरोली व चंद्रपुर जिल्ह्याच्या ऐतिहासिक स्थळांची क्षेत्रभेट २		प्रात्यक्षिक			

या विषयामध्ये समाज, सामाजिक स्थिती, सांस्कृतिक इतिहास व गडचिरोली/चंद्रपुर जिल्ह्याच्या ऐतिहासिक स्थळांची क्षेत्रभेट अश्या ०४ घटकांचा समावेश असणार.

b) Forest Management

या विषया अंतर्गत प्रस्तावित असलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये गोंडवाना विद्यापीठा अंतर्गत सुरू असलेले विज्ञान व तंत्रज्ञान संसोधन केंद्र अंतर्गत शिकविण्यात येणारे ग्रामसभा प्रशिक्षण केंद्र येथील वनव्यवस्थापनचे व बचत गट व गाव सक्षमीकरण पाठ्यक्रम आधारित अभ्यासक्रम असून त्यामध्ये खालील ३ घटकांचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

ग्रामसभा सक्षमीकरण

घटक	प्रकरण	एकुण श्रेयांक	प्रकल्प/प्रात्यक्षिक	एकुण तास	एकुण गुण	आवश्यक गुण
१	गरज व महत्व	०४	प्रकल्प (Project) (विविध माध्यमातुन शैक्षणिक उद्दीष्ट्यंचे पूर्तता करणेकरीता पथनाटय, गितगायन, नाटय, रिपोर्ट, चित्रप्रदर्शन, इत्यादी.)	१२०	१००	५०
२	पेसा व सामुहीक वन हक्क, रोजगार हमी कायदा		प्रकल्प (Project) (विविध माध्यमातुन शैक्षणिक उद्दीष्ट्यंचे पूर्तता करणेकरीता पथनाटय, गितगायन, नाटय, रिपोर्ट, चित्रप्रदर्शन, इत्यादी.)			
३	गौण वन उपज		प्रात्यक्षिक			

किंवा

c) Rural Development

या विषया अंतर्गत प्रस्तावित असलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये बचत गट व गाव सक्षमीकरण पाठ्यक्रम आधारित अभ्यासक्रम असून त्यामध्ये खालील २ घटकांचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

घटक	प्रकरण	एकुण श्रेयांक	प्रकल्प/प्रात्यक्षिक	एकुण तास	एकुण गुण	आवश्यक गुण
१	बचत गट व गाव सक्षमीकरण	०४	प्रकल्प (Project) (विविध माध्यमातुन शैक्षणिक उद्दीष्ट्यंचे पूर्तता करणेकरीता पथनाटय, गितगायन, नाटय, रिपोर्ट, चित्रप्रदर्शन, इत्यादी.)	१२०	१००	५०
२	बचत गट नोंदनी व वही खाते तयार करणे		प्रात्यक्षिक			

(C) Multidisciplinary

a) MFP Processing

या विषया अंतर्गत प्रस्तावित असलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये गोंडवाना विद्यापीठा अंतर्गत सुरू असलेले विज्ञान व तंत्रज्ञान संसोधन केंद्र अंतर्गत शिकविण्यात येणारे ग्रामसभा प्रशिक्षण केंद्र येथील वनव्यवस्थापनचे पाठ्यक्रम आधारीत अभ्यासक्रम असून त्यामध्ये खालील २ घटकांचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

घटक	प्रकरण	एकुण श्रेयांक	प्रकल्प/प्रात्यक्षिक	एकुण तास	एकुण गुण	आवश्यक गुण
१	वनउपज ओळख संकलन व प्रक्रिया भाग-२	४	प्रकल्प (Project) (विविध माध्यमातुन शैक्षणिक उद्दीष्टांचे पूर्तता करणेकरीता पथनाटय, गितगायन, नाटय, रिपोर्ट, चित्रप्रदर्शन, इत्यादी.)	१२०	१००	५०
२	वनउपज ओळख संकलन व प्रक्रियाचे प्रात्यक्षिक भाग-२		प्रात्यक्षिक			

(D) Vocational And Skills

a) Bamboo Craft

या विषयाअंतर्गत प्रस्तावित असलेल्या अभ्यासक्रमामध्ये गोंडवाना विद्यापीठ मध्ये सुरू असलेले विज्ञान व तंत्रज्ञान संसाधन केंद्रअंतर्गत शिकविण्यात येणारे ग्रामसभा प्रशिक्षण केंद्र येथील वनव्यवस्थापनचे पाठ्यक्रम आधारीत अभ्यासक्रम असून त्यामध्ये खालील २ घटकांचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

घटक	प्रकरण	एकुण श्रेयांक	प्रकल्प/प्रात्यक्षिक	एकुण तास	एकुण गुण	आवश्यक गुण
१	गडचिरोली व चंद्रपुर जिल्ह्यातील बांबुच्या प्रजाती, महत्व व उपयोग भाग-२	४	प्रकल्प (Project) (विविध माध्यमातुन शैक्षणिक उद्दीष्टांचे पूर्तता करणेकरीता पथनाटय, गितगायन, नाटय, रिपोर्ट, चित्रप्रदर्शन, इत्यादी.)	१२०	१००	५०
२	स्थानिक उपयोगाच्या वस्तु बनविणे भाग-२		प्रात्यक्षिक			

(D) Value Added and AEC

a) Languages – English & Marathi

घटक	प्रकरण	एकुण श्रेयांक	प्रकल्प / प्रात्यक्षिक	एकुण तास	एकुण गुण	आवश्यक गुण
१	Communicative English	४	प्रकल्प (Project) (विविध माध्यमातुन शैक्षणिक उद्दीष्टांचे पूर्तता करणेकरीता पथनाटय, गितगायन, नाटय, रिपोर्ट, चित्रप्रदर्शन, इत्यादी.)	१२०	१००	५०
२	व्यवहारीक मराठी		प्रकल्प (Project) (विविध माध्यमातुन शैक्षणिक उद्दीष्टांचे पूर्तता करणेकरीता पथनाटय, गितगायन, नाटय, रिपोर्ट, चित्रप्रदर्शन, इत्यादी.)			

वरीलप्रमाणे द्वितीय सत्राचा सदर अभ्यासक्रम हा ९० दिवस, एकुण ६०० तास याप्रमाणे एका दिवशी ०६ तासाचा वर्ग असणार आहे. रोज सायंकाळी ४:३० ते १०:३० वाजेपर्यंत रोज ०६ तास शिकविण्यात यावे. परंतु गरजेनुसार शिकविण्याच्या तासांमध्ये लवचिकता ठेवण्याचा प्रयत्न केला जाईल. तीन वर्षीय बहुविद्याशाखीय बीए पदवी अभ्यासक्रम विद्यापीठ आपल्या गावात हा अभ्यासक्रम खालीलप्रमाणे राहिल.

(E) SEV/O.J.T

घटक	प्रकरण	श्रेयांक	प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / प्रशिक्षण	तास
१	Relating to major subject	४	प्रशिक्षण	एक महिना
	एकुण	४		एक महिना

अ. क्र.	विषय	श्रेयांक	तास	गुण	
				एकुण गुण	आवश्यक गुण
१	History	४	१२०	१००	५०
२	Forest Management / Rural Development	४	१२०	१००	५०
३	Multidisciplinary-MFP Processing	४	१२०	१००	५०
४	Bamboo Craft	४	१२०	१००	५०
५	Languages – English & Marathi	४	१२०	१००	५०
	एकूण	२०	६००	५००	२५०

अ.क्र.	विषय	श्रेयांक सत्र १	श्रेयांक सत्र २	तास सत्र १	तास सत्र २	एकूण गुण	आवश्यक गुण
१	History	४	४	१२०	१२०	२००	१००
२	Forest Management / Rural Development	४	४	१२०	१२०	२००	१००
३	Multidisciplinary-MFP Processing	४	४	१२०	१२०	२००	१००
४	Bamboo Craft	४	४	१२०	१२०	२००	१००
५	Wild Vegetables and Languages - English & Marathi	४	४	१२०	१२०	२००	१००
६	SEC / O.J.T		४			२००	१००
	एकूण	२०	२४	६००	६००	१२००	६००
	एकूण श्रेयांक व तास	४४		१२००			